

WOJEWODA MAZOWIECKI

Warszawa, 15 października 2014 r.

LEX-I.4131. 133 .2014.AJS

**Rada Gminy
Raszyn
ul. Szkolna 2A
05-090 Raszyn**

Rozstrzygnięcie nadzorcze

Na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2013 r. poz. 594, 645, 1318 oraz z 2014 r. poz. 379 i 1072)

stwierdzam nieważność

uchwały Rady Gminy Raszyn z dnia 25 września 2014 r. Nr LIX/575/14 w sprawie ustalenia sposobu postępowania przez Gminę Raszyn z porzuconymi na terenie gminy wrakami.

Uzasadnienie

Rada Gminy Raszyn w dniu 25 września 2014 r. podjęła uchwałę Nr LIX/575/14 w sprawie ustalenia sposobu postępowania przez Gminę Raszyn z porzuconymi na terenie gminy wrakami.

Podstawę prawną do wydania uchwały stanowił art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy o samorządzie gminnym i art. 50a ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym (Dz.U. z 2012 r. poz. 1137, z późn. zm.), zwanej dalej p.r.d., oraz przepisów rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 22 czerwca 2011 r. w sprawie usuwania pojazdów pozostawionych bez tablic rejestracyjnych lub których stan wskazuje na to, że nie są używane (Dz.U. Nr 143, poz. 845, z późn. zm.).

Żaden z przywołanych w podstawie prawnej uchwały Nr LIX/575/14 przepisów nie przyznaje Radzie gminy Raszyn kompetencji do ustalenia sposobu postępowania przez Gminę Raszyn z porzuconymi na terenie gminy wrakami. Nadto kwestie usuwania pojazdów drogi zostały kompleksowo uregulowane w p.r.d. oraz rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie usuwania pojazdów pozostawionych bez tablic rejestracyjnych lub których stan wskazuje na to, że nie są używane, a także rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 22 czerwca 2011 r. w sprawie usuwania pojazdów, których używanie może zagrażać bezpieczeństwu lub porządkowi ruchu drogowego albo utrudniających prowadzenie akcji ratowniczej (Dz. U. Nr 143 poz. 846), wydanym na mocy art.130a ust. 11 p.r.d.

Wyjaśnienia wymaga, że ustawa p.r.d. wprowadza dwie podstawy prawne usuwania pojazdów z drogi – art. 50a oraz art. 130a. Jakkolwiek cel ustawodawcy był w obydwu przypadkach podobny – chodzi o usuwanie pojazdów, które z określonych przyczyn,

podyktowanych interesem publicznym i bezpieczeństwem uczestników ruchu drogowego, nie powinny znajdować się na drodze, to treść obydwu przepisów jest jednak zupełnie różna.

Zgodnie z art. 50a ust. 1 p.r.d. pojazd pozostawiony bez tablic rejestracyjnych lub pojazd, którego stan wskazuje na to, że nie jest używany, może zostać usunięty z drogi przez straż gminną lub Policję na koszt właściciela lub posiadacza. Stosownie do art. 50a ust. 5 p.r.d. minister właściwy do spraw wewnętrznych został uprawniony do określenia w drodze rozporządzenia: szczegółowego trybu oraz jednostek i warunków ich współdziałania w zakresie usuwania pojazdów bez tablic rejestracyjnych lub których stan wskazuje na to, że nie są używane, a także trybu postępowania w zakresie przejścia pojazdu na własność gminy. Rozporządzeniem wydanym na podstawie powyższego przepisu jest przywołane wyżej rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie usuwania pojazdów pozostawionych bez tablic rejestracyjnych lub których stan wskazuje na to, że nie są używane.

Natomiast na podstawie art. 130a ust. 1 p.r.d. pojazd jest usuwany z drogi na koszt właściciela w przypadku: pozostawienia pojazdu w miejscu, gdzie jest to zabronione i utrudnia ruch lub w inny sposób zagraża bezpieczeństwu, nieokazania przez kierującego dokumentu potwierdzającego zawarcie umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu lub dowodu opłacenia składki za to ubezpieczenie, jeżeli pojazd ten jest zarejestrowany w kraju, o którym mowa w art. 129 ust. 2 pkt 8 lit. c p.r.d., przekroczenia wymiarów, dopuszczalnej masy całkowitej lub nacisku osi określonych w przepisach ruchu drogowego, chyba że istnieje możliwość skierowania pojazdu na pobliską drogę, na której dopuszczalny jest ruch takiego pojazdu, pozostawienia pojazdu nieoznakowanego kartą parkingową, w miejscu przeznaczonym dla pojazdu kierowanego przez osoby wymienione w art. 8 ust. 1 i 2 p.r.d., a także pozostawienia pojazdu w miejscu obowiązywania znaku wskazującego, że zaparkowany pojazd zostanie usunięty na koszt właściciela. Stosownie do art. 130a ust. 2 p.r.d. pojazd może być usunięty z drogi na koszt właściciela, jeżeli nie ma możliwości zabezpieczenia go w inny sposób, w przypadku gdy kierowała nim osoba znajdująca się w stanie nietrzeźwości lub w stanie po użyciu alkoholu albo środka działającego podobnie do alkoholu, lub osoba nieposiadająca przy sobie dokumentów uprawniających do kierowania lub używania pojazdu, albo gdy stan techniczny pojazdu zagraża bezpieczeństwu ruchu drogowego, powoduje uszkodzenie drogi albo narusza wymagania ochrony środowiska. Zgodnie z art. 130a ust. 11 minister właściwy do spraw wewnętrznych został upoważniony do określenia, w drodze rozporządzenia trybu oraz warunków współdziałania z Policją i innymi podmiotami uprawnionymi do podejmowania decyzji o usunięciu pojazdu jednostek usuwających pojazdy lub prowadzących strzeżone parkingi oraz trybu i warunków wydawania pojazdu z parkingu. Rozporządzeniem wydanym na podstawie powyższego przepisu jest rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie usuwania pojazdów, których używane może zagrażać bezpieczeństwu lub porządkowi ruchu drogowego albo utrudniających prowadzenie akcji ratowniczej.

Rada Gminy Raszyn, działając w istocie bez podstawy prawnej, nie tylko w sposób istotny naruszyła przepisy art. 50a i 130a p.r.d. oraz przepisy wykonawcze wydane na mocy wskazanych artykułów, ale także dokonała nieuprawnionej kompilacji odmiennych dyspozycji i sankcji prawnych, przewidzianych w tych przepisach.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że różne są podmioty, na rzecz których następuje przepadek pojazdów usuniętych, nieodebranych przez właściciela – w przypadku art. 50a p.r.d. jest to gmina, w przypadku art. 130a p.r.d. (w aktualnym brzmieniu) – powiat (wcześniej – Skarb Państwa). Dalej należy zwrócić uwagę, że art. 130a p.r.d. wprowadza zasadę, że to sąd orzeka o przepadku pojazdu, natomiast zgodnie z art. 50a ust. 2 zd. 2 p.r.d., pojazd przechodzi na własność

gminy z mocy ustawy, a przepis ten nie daje podstaw do wydania orzeczenia sądu w tym przedmiocie.

Należy zatem stwierdzić, odwołując się do rozważań Trybunału Konstytucyjnego (wyrok z dnia 3 czerwca 2008 r., sygn. akt P 4/06), że w art. 50a p.r.d. w istocie nie mamy do czynienia (tak jak w przypadku art. 130a) z władcym odjęciem prawa własności (przepadkiem rzeczy). Przepis art. 50a zawiera bowiem przesłanki przejścia własności pojazdu na rzecz gminy, które świadczą o uzewnętrznieniu porzucenia pojazdu z zamiarem wyzbycia się. Powyższe okoliczności nawiązują do instytucji porzucenia rzeczy, o której mowa w art. 180 Kodeksu cywilnego, stosownie do którego właściciel może wyzbyć się własności rzeczy ruchomej przez to, że w tym zamiarze rzecz porzuci. Porzucenie rzeczy ruchomej wymaga wyzbycia się jej posiadania przez właściciela w sposób umożliwiający zawładnięcie daną rzeczą przez każdego. Wymagany jest zamiar wyzbycia się własności, co nie jest jednoznaczne z pozostawieniem pojazdu bez tablic lub nieużywaniem go przez dłuższy czas. Za spełnienie tej przesłanki p.r.d. uznaje nieodebranie pojazdu w terminie 6 miesięcy od dnia jego usunięcia, chyba że nieodebranie pojazdu nastąpiło z przyczyn niezależnych od osoby zobowiązanej (art. 50a ust. 2 i 3 p.r.d.), jak również nieustalenie w terminie 6 miesięcy od dnia usunięcia pojazdu osoby uprawnionej do jego odbioru (art. 50a ust. 4 p.r.d.). Jeżeli bowiem właściciel pojazdu, pomimo wiedzy, gdzie pojazd się znajduje, nie odbiera go przez okres 6 miesięcy, a następnie uprzedzony o możliwości utraty prawa własności zgadza się na to lub nie zajmuje stanowiska można zasadnie uznać, że pojazd ten porzucił z zamiarem wyzbycia się własności. Pojazd w takim wypadku staje się pojazdem niczym. W myśl art. 181 Kodeksu cywilnego własność ruchomej rzeczy niczyjej nabywa się przez jej objęcie w posiadanie samoistne, zwane zawłaszczeniem (wyrok WSA w Poznaniu z 15 lutego 2013 r. sygn. akt III SA/Po 402/12).

Natomiast na mocy art. 130a ust. 10 p.r.d. starosta w stosunku do pojazdu usuniętego z drogi, w przypadkach określonych w art. 130a ust. 1 lub 2, występuje co do zasady do sądu z wnioskiem o orzeczenie jego przepadku na rzecz powiatu, jeżeli prawidłowo powiadomiony właściciel lub osoba uprawniona nie odebrała pojazdu w terminie 3 miesięcy od dnia jego usunięcia, przy czym przepisu tego nie stosuje się, gdy okoliczności wskazują, że nieodebranie pojazdu nastąpiło z przyczyn niezależnych od właściciela lub osoby uprawnionej. Przepis ma nadto odpowiednie zastosowanie w sytuacjach, gdy w terminie 4 miesięcy od dnia usunięcia pojazdu nie został ustalony jego właściciel lub osoba uprawniona do jego odbioru, mimo że w jej poszukiwaniu dołożono należytej staranności. W sprawach o przepadek pojazdu sąd stwierdza, czy zostały spełnione wszystkie przesłanki niezbędne do orzeczenia przepadku, w szczególności, czy usunięcie pojazdu było zasadne i czy w poszukiwaniu osoby uprawnionej do jego odbioru, dołożono należytej staranności oraz czy orzeczenie przepadku nie będzie sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Do wykonania orzeczenia sądu o przepadku pojazdu jest obowiązany starosta.

Nadto w obowiązujących uregulowaniach prawnych brak jest przepisu pozwalającego zastosować tryb decyzyjny (mogący być poddany kontroli sądowo administracyjnej) do ustalania kosztów związanych z przechowywaniem pojazdu usuniętego z drogi w trybie art. 50 p.r.d. Powyższa konstatacja prowadzi do konkluzji, że w zakresie roszczeń wynikających z usuwania i przechowywania pojazdów, o których mowa w art. 50a p.r.d., właściwy jest sąd powszechny (wyrok WSA w Olsztynie z 26 września 2013 r. sygn. akt II SA/OI 626/13).

Z kolei na podstawie art. 130a ust. 6 p.r.d., rada powiatu - a nie organy gminy - upoważniona została do ustalania corocznie w drodze uchwały wysokości opłat za usunięcie pojazdu z drogi i jego przechowywanie na parkingu strzeżonym, a także wysokości kosztów wydania dyspozycji usunięcia pojazdu z drogi. Decyzję o zapłacie tych kosztów wydaje starosta (art. 130a ust. 10h p.r.d.).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy, należy stwierdzić, że Rada Gminy Raszyn nie była organem właściwym do ustalenia sposobu postępowania z porzuconymi na terenie gminy wrakami, a zatem stwierdzenie nieważności uchwały z dnia 25 września 2014 r. Nr LIX/575/14 w sprawie ustalenia sposobu postępowania przez Gminę Raszyn z porzuconymi na terenie gminy wrakami, jest w pełni uzasadnione.

Na niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze Gminie przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie w terminie 30 dni od daty doręczenia, wnoszona za pośrednictwem organu, który skarżone orzeczenie wydał.

Informuję, że rozstrzygnięcie nadzorcze wstrzymuje wykonanie uchwały z mocy prawa, z dniem jego doręczenia.

WOJEWÓDZKI SĄD ADMINISTRACYJNY
Dariusz Kozłowski